

Agerdyrker Ret til at blive fri for denne Byrde; men derfor har jeg ikke tænkt mig, at der skulde paalægges ham en Forpligtelse til at afløse denne Byrde og underkaste sig en kostbar og tvivlsom Bestemmelse om et andet Bederlag derfor, naar han efter sine Forhold fandt sig bedre tjent med at beholde denne Byrde, som nu engang laa paa ham. Landbocommissionen af 1786, hvorfra disse Love ere udgaaede, anfaae det som en høi Grad af Uretfærdighed, om man vilde paanøde Tiendeyderen at afløse Tienden, naar han fandt sig bedre tjent med at beholde den, og det forekommer mig saa meget mere underligt, at den ærede Taler nu kan med saa stor en Styrke henholde sig til den ovenansførte Sætning, som det Udvalg, der var nedsat i 1850, og hvoraf han selv var Medlem, har erkjendt, at det var en saare mislig Sag at tvinge Tiendeyderne dertil, og det synes, som om Udvalget snarere har rettet sig efter Noget, som det antog at være den almindelige Mening, end efter sin egen Overbeviisning. Det hedder nemlig: ved denne Paragraph har man havt flere Betænkkeligheder, især da det ikke kan nægtes, at disse Bestemmelser kunne misbruges navnlig for at fortrædige smaa Eiendomsbesiddere, der af Frygt for Omkostningerne ved Tiendevederlagets Ansættelse af Tiendecommissionen kunne bringes til at indgaae en mindelig Overenskomst om et Bederlag, som ikke retfærdigt kunde have været dem paalagt. Der er altsaa en Udtalelse om, at det er en høist mislig og betænkkelig Bestemmelse, som den ærede Taler med saa stor Sikkerhed anbefaler, som om det var en allerede forlængst erkjendt Sag. Nu har Udvalget, efterat have anført dette, tilføjet, at det desuagtet havde troet, at det ikke burde fraraade Forslaget — videre gik det ikke — da der gives andre Tilfælde, hvor det Samme kan skee. Denne Grund, troer jeg, er aldeles urigtig; thi vel er der enkelte Tilfælde, hvor Tiendeforordningen og senere Placaten af 17de Juni 1812 giver Tiendetageren Ret til at forlange Afløsning, men disse Tilfælde ere af en ganske særegen Besskaffenhed. De Tilfælde, som findes i Forordningen af 8de Januar 1810, ere saadanne, hvor Forordningen havde givet nye Be-

stemmelser til Indskrænkning af den Maade, hvorpaa Tienden hidtil var oppebaaret, og der fastsattes kun, at, hvis Tiendeyderen ikke vilde give Slip paa disse Fordele, da var Tiendetageren ikke pligtig til at underkaste sig det, men kunde paastaae Afløsning. I saadanne Tilfælde, hvor altsaa Tiendeyderen vilde paaføre ham en ny, men iøvrigt i og for sig billig Maade ved Tiendens Oppebørsel, som medførte Indskrænkning og Tab for ham, da er han berettiget til Afløsning; og, hvad Placaten af 1812 angaaer, da er den blot givet for de offentlige Stiftelser eller Embedsmænd, som ere saaledes situerede, at de ikke kunne oppebære Tienden, navnlig mange offentlige Stiftelser, saasom Universitetet, Sorø Akademie, Communitetet, de lærde Skoler, Hospitaller og saa fremdeles. Disse Stiftelser vare udfatte for, at de fik deres Tiender slet betalte, da de ikke selv kunde modtage dem, og saaledes vare underkastede vilkaarlige Bestemmelser af dem, de overlod den til, og heller ikke kunde opnaae en rimelig Accord med Yderne; men det var dem ikke tilladt i ethvert Tilfælde at faae Tienden afløst, men kun, naar det var klarligen oplyst, at intet billigt Bederlag var at faae, hverken ved at sætte Tienden til Auction eller ved Accord; og jeg kan forstikke, at der strengt er vaaget over denne Bestemmelse, og at der altsaa ikke er indrømmet Tiendetageren Ret til at fordrø Tienden afløst, uden under saadanne Omstændigheder, som gjorde, at Retfærdighed og Billighed talte derfor. Jeg seer altsaa ikke, at der i den Henviisning til den Grundsætning, der er udtalt i den kongelige Indbydelse af 18de Mars 1796 indeholdes det Allermindste, hvormed man kunde imødegaae mit Foredrag. En anden æret Taler har, i Anledning af hvad jeg har ytret om adskillige Grunde, der kunde bestemme en Tiendeyder til for Tiden ikke at ønske Tienden forandret til et fast Bederlag, gjort nogle Bemærkninger. Jeg havde blandt Andet bemærket, at der gives Jordbrugere, der dyrke deres Jord paa en saadan Maade, at de ingen Tiende have at svare, eller idetmindste kun en meget ringe, og som altsaa ikke ere tjente med, at Tienden bestemmes ved en Kjendelse, da den skal be-